

V Bruselu dne 26.8.2016
COM(2016) 534 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011
o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích**

{SWD(2016) 278 final}

1. ÚČEL ZPRÁVY

V souladu s článkem 11 směrnice 2011/7/EU o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích¹ (dále jen „směrnice“) předloží Komise do 16. března 2016 Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění směrnice společně s veškerými vhodnými návrhy. Protože směrnice o opožděných platbách je iniciativou přijatou v rámci Programu Komise pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT)², spadá toto hodnocení rovněž do programu REFIT, protože sleduje pokrok v provádění směrnice a zajišťuje, že bude mít očekávaný přínos.

Tato zpráva se předkládá na základě požadavku stanoveného ve směrnici.

2. POSOUZENÍ ÚČINNOSTI, EFEKTIVNOSTI, SOUDRŽNOSTI, RELEVANCE A PŘIDANÉ HODNOTY PRO EU

Směrnice byla přijata 16. února 2011 se lhůtou pro provedení ve vnitrostátním právu všech členských států do 16. března 2013.

Směrnice má tyto specifické cíle:

- poskytnout věřitelům včasné platby a opatření, která jim umožní plně a účinně uplatňovat jejich práva v případě opožděných plateb,
- vytvořit přísná opatření, která budou dlužníky odrazovat od opožděných plateb nebo od stanovení nadměrně dlouhých smluvních platebních lhůt.

Směrnice má rovněž tyto obecné cíle:

- usnadnit fungování vnitřního trhu zefektivněním platebních postupů v rámci EU,
- vytvořit právní a obchodní prostředí, které podporuje včasné platby v obchodních transakcích a usnadňuje přístup k finančním prostředkům pro MSP.

Tato zpráva posuzuje, zda směrnice zaručí dosažení požadovaných cílů, a obsahuje doporučení ohledně toho, jak zlepšit její provádění. Konečné hodnocení *ex post* je problematické vzhledem k těmto třem hlavním faktorům: nedávný vstup směrnice v platnost; obtížnost oddělit roli směrnice ve vztahu k změnám probíhajícím v praxi; vnější shoda okolností, jako např. finanční krize a hospodářská situace některých členských států.

V souvislosti s tímto hodnocením Komise použila:

(1) externí studii³, vypracovanou v roce 2015, která zahrnovala:

- sekundární výzkum vnitrostátních právních předpisů, kterými se směrnice provádí, a příslušných „měkkých“ opatření, údajů z jednotlivých zemí o

¹ Úř. věst. L 48, 23.2.2011, s. 1–10, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32011L0007>

² http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/index_cs.htm

³ <http://bookshop.europa.eu/cs/ex-post-evaluation-of-late-payment-directive-pbET0415875/>

průměrných platebních lhůtách shromažďovaných soukromými organizacemi a dalších veřejně dostupných informací (např. akademická literatura, vnitrostátní zdroje),

- výběrové šetření online a veřejnou konzultaci s celkovým počtem 2 950 úplných odpovědí,
  - 135 rozhovorů se zúčastněnými subjekty z řad orgánů veřejné moci a z podnikatelské sféry v rámci celé EU a 31 navazujících rozhovorů;
- (2) konzultaci národních odborníků a podnikatelských organizací na úrovni EU v rámci jednání odborné skupiny pro opožděné platby⁴ dne 24. listopadu 2015;
  - (3) stížnosti, zpětnou vazbu a dotazy zúčastněných subjektů;
  - (4) veřejně dostupné informace: zprávy, průzkumy, studie atd.

Směrnice se hodnotila na základě pěti kritérií: účinnost, efektivnost, soudržnost, relevance a přidaná hodnota pro EU. Bylo zjištěno, že:

- (1) Směrnice zvýšila povědomí o problému opožděných plateb a zařadila toto téma mezi přední politické otázky. Vzhledem k posíleným opatřením a novým požadavkům zejména na orgány veřejné moci vyvolalo provádění směrnice značný zájem na úrovni členských států. Řídící orgány v řadě členských států v důsledku toho přijímají strukturální a dobrovolná opatření na podporu ustanovení směrnice, aby posílily předpisy, kterými je provedena ve vnitrostátním právu, a řešily v této souvislosti specifické vnitrostátní otázky. Společnosti se následně více seznamují s pravidly v souvislosti s opožděnými platbami a svými právy.
- (2) Průměrná lhůta splatnosti v EU se ve veřejném i soukromém sektoru pomalu zkracuje. Externí hodnocení *ex post* však ukázalo, že veřejné subjekty ve více než polovině všech členských států stále nedodrží třicetidenní lhůtu stanovenou zákonem. V některých případech jsou přijímána doplňková opatření a celkový trend již vykazuje známky zlepšení. V soukromém sektoru, s výjimkou několika členských států, které v této oblasti zaznamenávají nedostatečné hodnoty, jsou lhůty stanovené směrnicí obecně dodržovány.
- (3) Přibližně polovina všech věřitelů neuplatňuje svá práva požadovat úroky z prodlení, náhrady škod a náhrady nákladů spojených s vymáháním, které stanoví směrnice, z obavy z poškození svých obchodních vztahů. Externí hodnocení rovněž ukázalo, že ze stejného důvodu se mnoho malých a středních podniků nadále spokojuje s dlouhými lhůtami splatnosti větších společností. Je to podstatný aspekt kultury podnikání související s různými pozicemi společností v dodavatelském řetězci, s jejich velikostí a stupněm vzájemné závislosti a dalšími faktory, jako např. specifiky tržního odvětví.

---

⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2710&Lang=CS>

- (4) V současnosti existuje jen málo dokladů toho, že směrnice měla měřitelný dopad na likviditu podniků a usnadnila přeshraniční obchod. Uznávající, že směrnice dosud neměla větší dopad na platební chování, bude zřejmě trvat delší dobu, než bude těchto obecných cílů dosaženo. S ohledem na mnohostrannou povahu opožděných plateb bude i nadále obtížné určit, zda jsou jakékoli pozorované změny v praxi výlučným důsledkem směrnice nebo zda také závisí na jiných faktorech, jako je např. obecné zlepšení hospodářských podmínek.
- (5) Na jedné straně přispělo k účinnému uplatnění směrnice několik faktorů. Patří k nim opatření přijatá na vnírostátní úrovni (tzn. kodexy chování pro včasné platby), která úspěšně podpořila cíle směrnice. Prospěšná byla i fóra pro výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy pro řešení opožděných plateb, jako např. odborná skupina pro opožděné platby. Užitečné se rovněž ukázalo trvalé zvyšování povědomí a sdílení znalostí ze strany Komise a národních odborníků.
- (6) Na druhé straně bylo zjištěno, že účinnému uplatňování směrnice mohou bránit určité překážky:
- Pokud jde o orgány veřejné moci, zdá se, že členské státy mají v rámci ozdravných programů, kde je třeba včasné platby běžných faktur vyvážit se splátkami kumulovaného dluhu, potíže s dodržováním směrnice.
  - Pokud jde o podniky – protože směrnice zachovává určitou míru pružnosti v mezipodnikových transakcích, je tato skutečnost v řadě případů využívána většími společnostmi, které využívají výhodu silnější pozice na trhu, aby menším dodavatelům diktovaly často nespravedlivé smluvní podmínky. Jak je uvedeno výše, v případě opožděných plateb menší společnosti neuplatňují svá práva z obavy z poškození obchodních vztahů. Tuto průvodní tržní nerovnováhu nelze zcela napravit pouze legislativními opatřeními, užitečné by v tomto směru mohlo být systematictější uplatňování „měkkých“ opatření a postupů mimosoudního vyrovnání, jako jsou např. mediace a mechanismy alternativního řešení sporů.
  - Z hodnocení vyplynulo, že zúčastněné subjekty potřebují vyjasnit, jak si mají vykládat některé klíčové pojmy směrnice, jako např. „hrubě nespravedlivé“, „výslovně“ a „objektivně odůvodněno zvláštní povahou nebo rysy smlouvy“. Ukázalo se rovněž, že nejasný je i počáteční okamžik pro výpočet lhůt splatnosti.
  - Jelikož neexistuje povinný a společný systém monitorování, je velmi obtížné ověřovat, zda je dosažený pokrok důsledkem uplatňování směrnice.
- (7) Ukazuje se, že směrnice je účinným nástrojem v tom směru, že regulační náklady vyplývající přímo z jejího použití pro podniky i orgány veřejné moci jsou omezené. Mezi regulační náklady patří např. zátěž související s podáváním zpráv a administrativní zátěž, prováděcí a dobrovolná opatření na podporu směrnice. Náklady související s uplatňováním směrnice však mohou být významnější zejména pro podniky, je-li pro dodržování směrnice požadováno zkrácení lhůt splatnosti. To by znamenalo velký počáteční

přesun finančních prostředků, u kterého se předpokládá, že bude mít vliv na likviditu podniků. Obecně se však usuzuje, že očekávané přínosy úplně vyváží náklady. Externí hodnocení ukázalo, že každý den, o nějž se zkrátí zpoždění plateb, ušetří evropským podnikům na finančních nákladech⁵ 158 milionů EUR.

- (8) Směrnice je v souladu s ostatními politikami EU, které jsou zaměřeny na vytvoření rovných podmínek a usnadnění konkurenceschopnosti podniků. Tento právní předpis doplňuje řada nařízení EU týkajících se vymáhání pohledávek. Iniciativy jako např. řízení o drobných nárocích⁶, evropský platební rozkaz⁷ a evropský exekuční titul⁸ poskytují věřitelům zjednodušené postupy pro vymáhání pohledávek, které jsou plně v souladu s ustanoveními směrnice.
- (9) Opožděné platby jsou pro podniky v rámci EU vysoce citlivou a významnou otázkou. Externí hodnocení ukázalo, že čtyři z pěti podniků se od okamžiku prvního provedení směrnice v právních systémech členských států nadále setkávají s opožděnými platbami. Zatímco směrnice má své místo v boji proti opožděným platbám, jsou potřebná i „měkčí“ nápravná opatření, která by mohla řešit otázky týkající se kultury podnikání, jako např. různé typy tržní nerovnováhy, včetně takové, která je důsledkem nestejně velikosti podniků.
- (10) Panuje obecná shoda, že směrnice vytváří významnou přidanou hodnotu pro EU. Platební postupy v rámci Evropy byly zefektivněny, byla odstraněna nejistota, což by postupně mělo vést k rozvoji přeshraničního obchodu. Těchto cílů by nemohlo být dosaženo, kdyby členské státy jednaly rozdílně.

3. ZÁVĚRY/DOPORUČENÍ

Směrnice se nachází v počáteční fázi své existence. V současnosti je zlepšení průměrných lhůt splatnosti stále jen mírné. Ačkoli si podniky dobře uvědomují svá práva vyplývající ze směrnice, jejich uplatňování dosud není rozšířené. Účinnému uplatňování směrnice evidentně brání několik faktorů, např. neexistence společného systému monitorování, nejasnost některých klíčových pojmů směrnice a tržní nerovnováha mezi velkými a malými podniky. Směrnice je však v souladu s ostatními předpisy a politikami EU, je nadále relevantní a přinesla EU přidanou hodnotu.

Z tohoto důvodu se doporučuje, aby směrnice byla zachována v současné podobě a ponechalo se více času na to, aby se plně projevila její účinnost. Pro posílení dosavadního pozitivního dopadu směrnice se členským státům a Komisi navrhuje tato opatření:

Pro členské státy:

---

⁵ <http://bookshop.europa.eu/cs/ex-post-evaluation-of-late-payment-directive-pbET0415875/> s. 59

⁶ Nařízení (ES) č. 861/2007, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A116028>

⁷ Nařízení (ES) č. 1896/2006, https://e-justice.europa.eu/content_order_for_payment_procedures-41-cs.do

⁸ Nařízení (ES) č. 805/2004, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A133190>

- vytvoření systému/postupu pro sledování pokroku, podávání zpráv a zveřejňování informací o průměrných lhůtách splatnosti ve veřejném i soukromém sektoru. Komise vydá pokyny pro vytvoření společné metodiky výpočtu lhůt splatnosti a podpoří výměnu osvědčených postupů podávání zpráv ve vazbě na pololetní jednání odborné skupiny,
- udržení otázky opožděných plateb v popředí politické agendy trvalým zvyšováním povědomí o tomto tématu na vnitrostátní úrovni,
- podpora rozvoje a provádění podpůrných iniciativ, jako např. kodexů chování pro včasné platby, mediace, pobídek pro včasné úhrady (zveřejňování pozitivních a negativních případů) atd.

Pro Komisi:

- provádění cílených studií v členských státech pro zjišťování osvědčených postupů v různých sektorech, které přispívají k účinnějšímu provádění směrnice, zaznamenávání výsledků a rozšiřování informací různými kanály,
- poskytování navazujícího poradenství zúčastněným subjektům a zajišťování výměny osvědčených postupů různými způsoby (jednání odborné skupiny, výkladové poznámky),
- zjišťování možností sběru srovnatelných informací o tom, jak fungují vnitrostátní soudní systémy při provádění zkrácených postupů vymáhání oprávněných nároků, a zveřejňování výsledků ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví,
- pravidelné posuzování dopadu směrnice a její úspěšnosti při dosahování cílů v ní stanovených, a to s ohledem na skutečnost, že některé účinky se plně projeví až po delší době.